

על חיילת שחלתה מופעלים לחצים להשתחרר * צה"ל אינו מוכן

להכיר בחייל שלקה בהלם במילחמה * הרופאים חסרי ניסיון ויהירים

רות הרבה, אומץ הלב וההקרבה האישי של הרופאים תחת אש ובבתיחולים שדה הפכו שם-דבר, ואלפי חיילים חבים את חייהם לרופאים הצבאיים.

אות מבלי להמעט בערכן של עובדי דות אלה, יש בהן טעות אופטית. בעת מילחמה הופכים מרבית הרופאים בארץ, ובעיקר המנתחים, רופאים צבאיים, הי רפואה הישראלית כולה, הידועה בעולם כולה כרפואה מתקדמת ומסורה, לובשת מדים. בתום המילחמה משתחררים הרופאים משיירות המילואים, וצה"ל חוזר למערכ הרפואי התיקני שלו. המורכב ברובו מרופאים צעירים, מהם חסרי-ניסיון ומלאי חשיבות עצמית, אשר זה לאיכבר סיימו את חוק לימודיהם ואת התמחותם.

מלבד המירפאות היחידתיות ומיספר בסיסי סירפואה מרכזיים, כמו זה שבצריפין, אין צה"ל מחזיק בבתיחולים משלו. בית החולים 10 במחנה דוד ליד חיפה, הנחשב כבית החולים היחיד של צה"ל, הוא למעשה מרפאה גדולה או חדר-בידוד רחבי-ידיים, וגם משם מועברים המקרים הקשים לבית-

אין הבדל בין חייל לבין אורח, והם זוכים בטיפול רפואי נאות.

רוחו

של שיבא

הידי הרפואה של צה"ל הוקם על-ידי הפרופסור סגן-אלוף חיים שיבא המנות, מחלוצי הרפואה הישראלית, שהיה אחרי-כך ממקימי בית-החולים תל-השומר הקרוי היום על-שמו ומנהלו הראשון. שיבא קבע מיספר עקרונות-ברזל לגבי הטיפול בחיילים, עקרונות שרק השנים אחרי ש-עזב את תפקידו הצליחו לשבשם. לגבי שרי-בא — כל חייל, בין בריא ובין חולה, היה קדוש. החיילים עמדו בראש כל תור, בראש מעייניו של כל רופא, וכל אחות נצטוותה לטפל בהם במסירות כפולה ומ-כופלת.

לא היה כימעט חייל שאושפז, באותה תקופה, ששיבא הכיר לא רק את בעיותיו הרפואיות אלא גם את בעיותיו המישפתי-

התפרסם לאחרונה בעיקבות פרשת גניבת האופיום עלידי אחיות בבית-החולים שלו (העולם הזה 2021).

כיום מספק על חיל הרפואה רופאי-קרבי, איש רפואה מעולה וצעיר, תת-אלוף ד"ר דן מיכאלי. אולם מיכאלי מודה כי הוא "עדיין לומד את הבעיות". אין ספק, כי

במחלות מסובכות או חשוכות-מרפא, להשתחרר מצה"ל מרצונם.

לגבי משרתי קבע, הבעיה המורה פחות, במידה שהם חולים או נפצעים, אפילו שלא בגלל תפקידם הצבאי (מח-לות ממאירות, תאונות-דרכים בעת חופ-שה וכדומה), הם ממשיכים לשרת בצבא,

מאת

יוסי ינאי

בכל פעם שנודע מיכאלי על מיקרה כמו זה של רינה, הוא מזדעזע מחדש. השאלה הגורלית ביותר לחיל הרפואה של צה"ל היא, אם יצליח מיכאלי להתזרזר לחייל זה את העטרת שעטרו לו שיבא וגילון, או שהוא יישחק במכונת הביזור-קרטיה הצה"לית האדירה.

העיקרון הצה"לי הוא שהצבא אחראי

הרופא
קצין-רפואה ראשי החדש, ד"ר מ"ל כאלי, מודע לאירגון-חדש שישי לטרון בחייל, ולומד עתה את בעיותיו.

אפילו מבלי לתפקד, עד שהם נרפאים או יוצאים בדימוס. לעיתים מחליט צה"ל לשהררם, להעבירם לרשות משרד-הברי-טחון ולתת להם מעמד של נכים.

לגבי חיילי-מילואים, הנהוגים הם גמיי-שים ולכן קל לגרום בהם עוולות. לגבי חיילי-מילואים בעיות שלום, או מגוייסי-מילואים בומן מילחמה, קיימת אבחנה אם מחלתם נגרמה בומן השירות שלהם, או לפניו. גם כאשר נקבע מפורשות שהמח-לה נגרמה בעת השירות שלהם, אין זה סוף פסוק. רק או מתחילים הדיונים אם המחלה אי הפגיעה נגרמו עקב ההתעס-קות הצבאית או רק במיקרה, בעת השי-רות במילואים.

עקרונות אלה, המנחים את חיל-הרפואה, הביאו למצב של מקהומימכר בין איש המילואים לשלטונות צה"ל או משרד-הבריטחון, דרך הרופאים והוועדות הרפו-איות. אין ספק כי היו כאלה, שהצליחו

הרגע היפה ביותר של חיל-הרפואה: חילוץ כצועים במילחמה

על שלומם הרפואי של חיילי סדיר והמיי-לואים שלו, וכי מלבד מיקרים יוצאים-מן-הכלל אין חייל, סדיר או מילואים, משהחרר מצה"ל כשהוא חולה או כצוע.

מהם העקרונות

המנחים

לגבי חיילים בשירות חובה, הי-עיקרון ברור ביותר. חייל הלוקה בבריאותו בעת שירותו הצבאי, אם בגלל התעסקותו הצבאית או בגלל המקום בו הוא משרת, או שחלה ללא קשר לאלה — נתון באחריות צה"ל עד להתלמתו המלאה. גם חיילים שהיו חולים לפני התגייסותם וצה"ל החליט לגייסם למרות זאת — או שלא הבחין במחלותיהם בבדיקות הרפוי-איות הקדמיות הנערכות במרכזי הגיוס — דינם כדיון חיילים שחלו במשך שיי-רותם הצבאי. חיילים שאינם מחלימים עד ליום שיחרורם, ממשיכים לשרת בצבא ולקבל טיפול רפואי, כמגוייסי קבע אך במשכורת ובתנאים של חיילי חובה. בגלל כלל זה מנסים, לעיתים, חרופ-אים הצבאיים להשפיע על החייל החולה

תיות ואת בנייה-מישפחה. הוא ידע אם הוא צריך עזרה כלכלית בבית, ופעמים רבות נתן מכיסו. עבור כל אחד היתה לו מילה טובה, שפעמים רבות עזרה יותר מכל תרו-פה.

אחרי שיבא באו שני קציני-רפואה רא-שיים, שהצטיינו בעיקר בכישרם האדמי-ניסטרטיבי. ד"ר אלוף-מישנה אברהם עז-מון, מי שהיה אחרי-כך המנהל הרפואי של קופת החולים הכללית, וד"ר אלוף-מישנה ברוך פדה (פדרסקי), מי שכהן אחרי-כך כמנהל משרד-הבריאות של צה"ל.

אחרי שני אלה מונה לתפקיד אלוף-מישנה ד"ר אליהו ("עולש") גילון, גילון, הניכו של שיבא בבית-החולים תל-השומר ניסה להחזיר, ולו במעט, את הרוח שעיצב שיבא. אולם גידולו העצום של חיל-הרפואה, גידול הבעיות שעיימן היה חייב חייל זה להתמודד, וגם העובדה שבין שיבא לגילון חלפו למעלה מעשר שנים, היקשו עליו מלאכה זו.

בעיקבות גילון באו שני קציני-רפואה ראשיים, אפורים כמפקדים, אם כי מעלים כרופאים. היו אלה אלוף-מישנה ד"ר משה קורדובה ותת-אלוף ראובן אלדר, כיום מנהל בית-החולים רמב"ם בחיפה, אשר

החולים רמב"ם. צה"ל משתמש בשירותיהם של מרבית בתי-החולים בארץ, והוא מחזיק יחידת ר"מ 2 יחידת-קישור בין צה"ל לבין בית-החולים.

מצב עובדתי זה היא ההוכחה הטובה ביותר כי הרופאים, שניסו להשפיע על רינה להשתחרר מצה"ל ולקבל טיפול אז-רחי, "טוב יותר" שיקרו לה, גם הטיפול שאותו תקבל רינה במסגרת הצבא יהיה הטיפול האזרחי בו היא היתה זוכה אילו השתחררה. מלבד עובדה אחת, כמובן: החשבון הרפואי היה נשלח אליה, או לקר-פתיחולים שלה אם היתה משתחררת, בעוד שעתה משלם צה"ל עבור הטיפול הרפואי בה.

תמונה מעציבה היא לראות מדי בוקר עשרות או מאות חיילים, חלקם חבושים או מדדים על קביים, אחרים סמוקים מחום גבוה או מתפתלים מכאבים כאשר הם ניצבים שעות ארוכות ליד האשנבים של ר"מ 2 בבתי-החולים, ממתינים אחרי-כך עוד שעות רבות ליד דלתו של הרופא המטפל, שמחדרו הם נפגעים במהירות, "בגלל הלחץ".

אלה הנוכחים באישפוז נחשבים כמאושרים, משום שבפיגמה, תחת הסדן הלבן,

השופט
אבי-בן-דוד, ריש, תת-אלוף דני מט, הדועזע למישמע סיפורה של חיילת אשר בגלל מחלתה מנסה צה"ל לגרשה משורותיו.

לעמוד במלחמת-העצבים הרפואית לדי-רוש, ללחון, לזעוק ולאיים ולצאת נשכ-רים מן ההפקר. אולם רבים אחרים יוצאים ניזוקים ומקופחים דווקא עלידי אותו מוסד, שאחת מאופיות קיומו היא אי-ההפקרה והטיפול המסור.